

СУЧАСНИЙ СТАН КОНЯРСТВА В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Слюсаренко Ю.Л.

асистентка

Житомирський національний агроекологічний університет

Конярство в Україні завжди було галуззю загальнодержавного значення, функціональна спрямованість якої змінювалась в залежності від розвитку соціально-економічних відносин.

Нині роль і значення галузі конярства у народному господарстві держави має комплексний характер. Племінних тварин використовують для поліпшення існуючих та створення нових, більш досконалих порід, які б відповідали вимогам європейських і світових стандартів: коней використовують як тяглову силу у колективних, приватних і фермерських господарствах для перевезень вантажів під час заготівлі кормів, обслуговуванні тваринницьких ферм, роз'їздів, догляду за масивами лісів тощо. Обґрунтоване співвідношення механічної і живої тягової сили якісно сприяє ефективному використанню енергетичних ресурсів.[1, 2, 3].

Слід зазначити економічну доцільність вирощування та експорту коней спортивного і товарного призначення для країн ближнього та дальнього зарубіжжя. Проте галузь конярства на сьогодні не конкурентоспроможна і не дає бажаних прибутків. Все це переконливо свідчить про необхідність подальшого розвитку галузі конярства в Україні в цілому [4].

Мета роботи – проведення аналізу стану конярства в Житомирській області, визначення шляхів її збереження, розвитку та найбільш ефективного використання в сучасних умовах.

Методика досліджень. Для вивчення сучасного стану конярства нами були використані дані статистичних щорічників Житомирської області з 2000 по 2013 рр., а також дані Департаменту аграрної політики України в Житомирській області за вище вказаний період.

Статистичний аналіз зібраних даних було проведено за допомогою класичних біометричних методів.

Результати досліджень. Наші дослідження показали, що галузь конярства в Житомирській області зазнала величезних збитків як в кількісному, так і в якісному складі поголів'я коней.

На даний момент племінний склад коней в області представлений такими племрепродукторами, як С.Ф.Г. «Універсал» с.Горопаї Любарського району, де розводять російську рисисту та орловську рисисту породи та СТОВ «Алюр» Житомирського району, де розводять українську верхову породу, ПСП "Новоселиця" с. Новоселиця, Попільнянського району, де розводять російських рисаків, ПСП "Саверці" с. Саверці, Попільнянського

району, де розводять російських рисаків, ПСП "Україна" с. Почуйки,

Попільнянського району, де розводять новоолександрійських ваговозів, СФГ "Україна" с. Бистрик, Ружинського району, де розводять російських рисаків.

Частка конепоголів'я області складає: усіх господарств – 9,2% від загального поголів'я в Україні, сільськогосподарських – 7,4%, фермерських – 12%, а господарств населення – 9,3%. На території Житомирської області в 2000 р. налічувалося 60,9 тис. гол. коней. В період 2000 - 2013рр. вітчизняне конярство зазнало скорочення на 56,7% і становило на кінець досліджуваного періоду 34,5 тис. гол. Змінився і розподіл поголів'я коней по господарствах з різною формою власності. Якщо в 2000 р. в сільськогосподарських товариствах утримувалося 24,0 тис. гол., то в 2013 р. – 2,4 тис. гол. Особисті селянські господарства в 2013 р. вирощували 32,1 тис. гол. проти 48,3 тис. гол. у 2000 р. (рис.1).

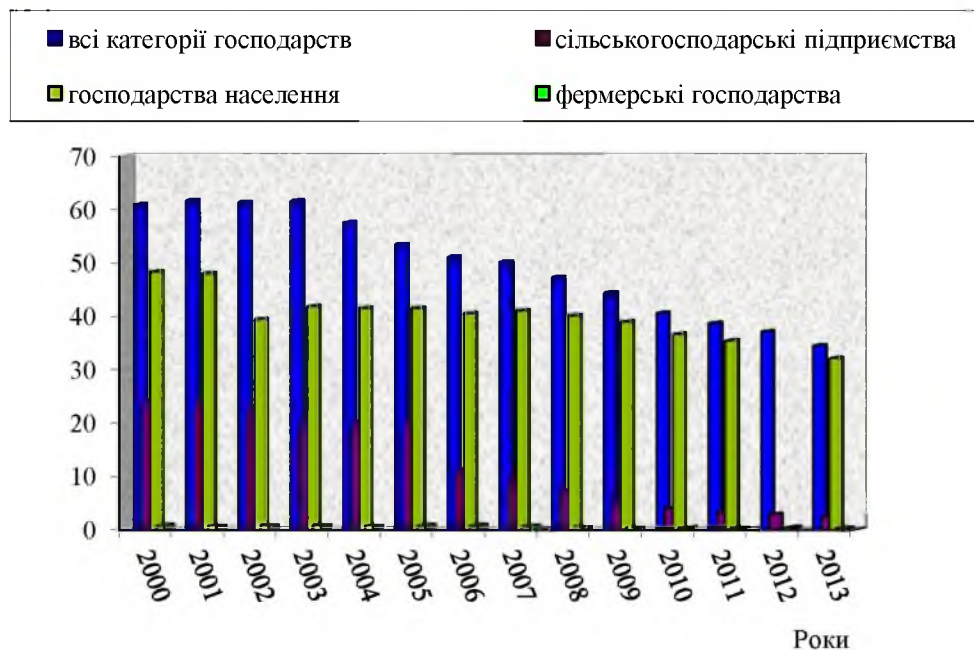

Рис. 1. Динаміка поголів'я коней в Житомирській області

Виконавши аналіз кількісних показників поголів'я тварин в області в цілому, ми спостерігаємо наступну динаміку їх кількості по районах: з 2000 р. і до сьогодні спостерігається зменшення поголів'я, яке використовується в сільському господарстві області, а саме з 24,0 тис. до 2,4 тис. голів, що відповідає 10% (табл. 1). Найбільших втрат зазнали такі райони: Смільчинський (72,5%), Нов.-Волинський (68,8%), Олевський (87,6%), Романівський (65,4%), Черняхівський (65%), Баранівський (73,3%) та Червоноармійський (68,2%). Однак, в деяких районах області ситуація дещо покращилася: м. Житомир (29,4%), м. Бердичів (17,2%), м. Малин (15,4%), м. Новоград-Волинський (15,4%) та м. Коростень (12,8%).

Такі зміни в кількісному складі поголів'я регіону є причиною зменшення попиту коней як на робочу силу, але збільшення попиту на них як на спортивних, прогулянкових, лікувальних тварин що є світовою тенденцією в галузі.

За досліджуваний період в області було реалізовано на забій 10,3 тис. гол., вироблено 6,3 тис. т конини, зокрема, в господарствах населення – 1,1 тис. гол. І 5,3 тис. т відповідно.

Табл. 1 поголів'я коней за містами та районами

(на кінець року; тис. голів)

Міста та райони	Роки													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Житомирська область	60,9	61,7	61,4	61,6	57,5	53,5	51,1	50,2	47,3	44,4	40,6	38,7	37,1	34,5
м. Житомир	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,34	0,34	0,34	0,34
м. Бердичів	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,59	0,59	0,58	0,58
м. Коростень	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,82	0,80	0,91	0,78
м. Малин	-	-	-	-	-	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,75	0,74	0,73	0,65
м. Нов.-Волинський	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,63	0,63	0,63	0,61
Андрушівський район	2,6	2,7	2,6	2,6	2,4	2,2	2,2	2,0	1,9	1,8	1,6	1,5	1,4	1,3
Баранівський район	3,0	3,1	3,0	3,1	2,9	2,8	2,8	2,7	2,6	2,5	2,3	2,4	2,2	2,2
Бердичівський район	2,4	2,6	2,5	2,5	2,2	2,1	2,0	2,0	1,8	1,7	1,6	1,6	1,5	1,3
Брусилівський район	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,45	0,41	0,34
Вол.-Волинський район	2,3	2,2	2,3	2,4	2,1	2,0	1,8	1,9	1,7	1,5	1,5	1,3	1,3	1,2
Ємільчинський район	4,0	4,3	4,3	4,4	4,1	3,9	3,9	3,7	3,5	3,3	3,1	3,01	3,04	2,9
Житомирський район	2,5	2,5	2,5	2,5	2,3	2,1	2,0	2,0	1,9	1,7	1,5	1,4	1,4	1,3
Коростенський район	3,0	2,8	2,8	2,7	2,5	2,1	2,2	2,0	1,9	1,8	1,6	1,5	1,8	1,3
Коростишівський район	1,9	1,9	1,9	1,7	1,5	1,4	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0	0,98	0,96	0,89
Лугинський район	1,5	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0	0,95	0,84
Любарський район	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,6	2,4	2,4	2,3	2,1	1,9	1,8	1,7	1,6
Малинський район	2,3	2,2	2,0	2,1	1,9	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,1	1,0	0,9	0,85
Народицький район	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7	0,64	0,6	0,5
Нов.-Волинський район	4,8	4,9	5,1	5,1	5,0	4,7	4,6	4,6	4,4	4,1	3,9	3,8	3,5	3,3
Овруцький район	3,8	3,7	3,7	3,8	3,5	3,3	3,0	3,0	2,9	2,7	2,3	2,2	2,0	1,8
Олевський район	2,1	2,4	2,4	2,5	2,4	2,3	2,4	2,3	2,3	2,2	2,0	1,9	1,83	1,84
Попільнянський район	2,6	2,6	2,6	2,5	2,3	2,0	1,8	1,8	1,5	1,4	1,2	1,1	0,91	0,86
Радомишльський район	2,7	2,6	2,5	2,6	2,5	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8	1,5	1,46	1,4	1,3
Романівський район	2,4	2,3	2,4	2,4	2,3	2,0	2,1	2,1	2,0	1,9	1,8	1,7	1,6	1,57
Ружинський район	3,0	2,9	2,9	2,9	2,6	2,5	2,4	2,4	2,1	1,9	1,7	1,6	1,4	1,2
Червоноармійський район	2,2	2,3	2,3	2,4	2,3	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8	1,7	1,7	1,6	1,5
Черняхівський район	3,0	2,9	3,0	3,0	2,8	2,6	2,5	2,6	2,4	2,4	2,2	2,1	2,08	1,95
Чуднівський район	3,5	3,6	3,5	3,5	3,2	3,0	2,8	2,8	2,6	2,5	2,26	2,28	2,1	2,08

Висновки.

1. Раціональне використання породного складу породи, яка добре пристосована до природно-кліматичних умов регіону, характеризується високою адаптативною здатністю є основою для конкурентоспроможності тваринництва. Це загальнодержавна справа, яка потребує державної відповідальності щодо збереження генофонду, створення сприятливих економічних умов для виробництва вітчизняної продукції, в тому числі і конярства, удосконалення племінного законодавства.

2. Враховуючи високі світові досягнення та багаторічний вітчизняний досвід, потрібне раціональне збагачення генофонду та розширення напрямів його використання при планомірному веденні галузі в умовах стабільної економіки та безпечного бізнесу, спрямованого на підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

3. У суб'єктах племінної справи потрібно впровадити заводські та міжзаводські випробування молодняку, кращий добір жеребців та кобил. А також потрібне фінансування племрепродукторів, які ведуть племінну роботу за програмою селекції утримуваних порід, має здійснюватися з відшкодуванням витрат на збереження та утримання поголів'я в області.

Література

1. Волков Д.А. Краткая история, современное состояние и пути совершенствования украинской верховой породы лошадей /Волков Д.А., Новиков А.А., Латка А.М. // ГКП лошадей украинской верховой породы. – Т. 5. – К., 2001. – С. 14-33.
2. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство: Підручник / Б. М. Гопка, М. П. Хоменко, П. М. Павленко. – К.: Вища освіта, 2004. – 320 с.
3. Государственная книга племенных лошадей украинской верховой породы: [под ред. Волкова Д. А.] . – Т. 5. – К., 2001.
4. Латка О.М. Удосконалення української верхової породи. Тваринництво України /Латка О.М. // Науково-практичний журнал. – № 4. – 2007. – С. 12.